

تربیت بدنی تلفیقی و آموزش مفاهیم ریاضی

محمد حسین میرسلیمانی^۱، مسعود نادریان جهرمی^۲، ادریس قادرپور^۳

تاریخ دریافت: ۹۸/۲/۲۸

تاریخ پذیرش: ۹۸/۳/۷

چکیده

بهبود کیفیت شیوه‌ی آموزشی و تربیت دبیران آگاه به شیوه‌های نوین آموزشی در سال‌های اخیر در سراسر جهان مورد تاکید سیستم آموزش و پرورش قرار گرفته است. با توجه به تاکید سیستم آموزشی کشورمان به استفاده از روش‌های سنتی مبتنی بر تکرار و حفظ مطالب که بازدهی و کیفیت کم یادگیری دانش آموزان را به همراه دارد، تربیت دبیران با دانش نسبت شیوه‌های نوین آموزشی برای ارتقاء کیفیت آموزش و یادگیری، دانش آموزان یک امر حیاتی است. شیوه‌ی آموزشی تربیت بدنی تلفیقی یکی از روش‌های نوظهور در بخش آموزش است که با پرورش روحیه‌ی پژوهشگری و تفکر نقادانه کودک سعی دارد با ایجاد فرصت تجربه کردن و اکتشاف با رویکرد دانش آموز محوری مانند بازی‌های تربیتی ورزشی، دانش ریاضی را به دانش آموزان بیاموزد. کشورهای توسعه یافته، روش تلفیق تربیت بدنی را بصورت شیوه‌ی تدریس تلفیقی در مدارس خود اخیراً به عنوان شیوه آموزشی موثر و نوین در مقاطع آموزشی ابتدایی بکار می‌گیرند. استفاده از آن در سیستم آموزشی کشور نیازمند آشنایی دبیران تربیت بدنی با آن و رفع چالش‌های پیرامون استفاده از این شیوه‌ی آموزشی می‌باشد. مقاله حاضر پیرامون اهمیت و ضرورت روش آموزش تلفیقی تربیت بدنی با تفکر المپیزم در مقاطع ابتدایی برای آموزش علوم پایه مانند ریاضی و همچنین نیازهای اساسی دبیران برای بهره‌گیری از این شیوه پرداخته است.

کلید واژه ها: المپیزم، آموزش، مفاهیم ریاضی، تربیت بدنی تلفیقی.

^۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، ایران، نویسنده مسئول،

mirsoleymani_۲۰۱۲@yahoo.com

^۲. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، ایران.

^۳. دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ایران.

مقدمه

یکی از دغدغه‌های انسان از گذشته تا کنون فراگیری دانش و انتقال آن به دانش آموزان می باشد و در حال حاضر استفاده از روش‌های آموزشی با بیشترین تاثیر آموزشی یکی از ضرورت‌های سیستم آموزشی هر کشور و فراتر از آن سیستم آموزشی جهانی می باشد (بحرینی بروجنی، میرشاه جعفری، لیاقتدار، ۱۳۹۳، ص ۲). به همین سبب روش‌های آموزشی بسیاری در سیستم‌های آموزشی کشورهای مختلف استفاده می گردد که برخی از آنها قابلیت تاثیر گذاری بیشتری در امر آموزش را دارند که استفاده از آن در سیستم آموزشی یک ضرورت آموزشی است (متذکر و عوضدخت، ۱۳۹۴، ص ۱۹). مهم ترین چالشی که در حال حاضر به روش آموزشی سنتی وارد می شود، تاکید بر حفظیات و از بین بردن تدریجی خلاقیت دانش آموزان می باشد زیرا فرصت تجربه کردن و به چالش کشیدن اطلاعات موجود در کتاب را به آنها نمی دهد و صرفاً دانش آموزان بایست معادلات یا اطلاعات بسیاری را در ذهن خود نگهداری کنند که این امر روحیه نقد کردن را از دانش سلب می کند. شایان ذکر است روش آموزشی سنتی سبب می شود دانش آموزانی تربیت شوند با اطلاعات تئوری بسیار که قدرت کاربردی کردن آنها را در زندگی ندارند.

نقاط ضعف شیوه‌ی سنتی آموزشی که با تاکید بر حفظیات و از بین رفتن تدریجی خلاقیت دانش آموزان می شود، سبب استفاده از روش‌های نوین آموزشی شده است. روش‌های نوین آموزشی سعی دارند فرصت تجربه و به چالش کشیدن اطلاعات کتاب را با حفظ خلاقیت به دانش آموزان بدهند. روش تربیت بدنی تلفیقی یکی از روش‌های آموزشی مورد توجه سیستم‌های آموزشی موثر در کشورهای مختلف برای آموزش در مقاطع تحصیلی ابتدایی است. در این شیوه دانش آموز فارغ از دغدغه‌ی نمره و تئوری‌های دروس مختلف؛ مهارت‌های زندگی و علوم پایه برای زندگی کردن را با تجربه کردن و آزمایش می آموزد.

از دیرباز سیستم آموزشی دانش آموزان، سعی در پاسخگویی به سوالات مهمی بوده‌اند، مانند اینکه کدام روش تدریس دبیران می‌تواند بهترین کارایی و بهره‌وری را روی یادگیری دانش آموز داشته باشند؟ چگونه می‌توان دانش آموزان را علاقمند به تعامل دو سویه و فعال در فرایند آموزش کرد؟ آیا می‌توان با ایجاد اشتراک درس‌های مختلف با فعالیت‌های ورزشی تربیت بدنی یادگیری موثرتری ایجاد نمود؟

مقاله حاضر سعی در تشریح چرایی اهمیت روش تدریس تلفیقی تربیت بدنی مبتنی بر المپیزم، نیازهای ضروری استفاده دبیران از شیوه‌ی تربیت بدنی تلفیقی و چگونگی شیوه‌ی انتقال علوم پایه مانند ریاضی بوسیله‌ی روش مذکور به دانش آموزان را دارد.

روش شناسی

با توجه به روش تحقیق‌های کمی و کیفی موجود مقاله حاضر بر اساس روش تحقیق کیفی است. نحوه ی گردآوری اطلاعات در مقاله بصورت کتابخانه ای و اسنادی (کتاب، مقاله، مجله علمی داخلی و خارجی) به بررسی مبانی، نظریه ها، دیدگاه‌های مرتبط با شیوه‌ی آموزشی تربیت بدنی تلفیقی پرداخته و شیوه آموزشی بصورت عملی برای انتقال دانش علوم پایه مانند ریاضی بکار گرفته شده است.

ادبیات تحقیق

در فرایند آموزش، حفظ مفاهیم تئوری تنها بخش جزئی از دانش افزایی دانش آموزان می باشد که با تجربه کردن آنها در محیط آموزشی به یادگیری علوم منجر می شود تا تربیت آنان برای بکارگیری علوم برای زندگانی میسر شود (عطاران، ۱۳۸۶،

ص ۵۳). بنابراین، سیستم آموزشی بایست در استفاده از روش تدریس، شیوه ای را انتخاب کنند که دانش آموزان را به عنوان هسته ی اصلی، سیستم آموزشی درک کنند و فرصت تجربه و یادگیری را به آنان بدهند (Yan, 2019, p3275).

کنکاش در سیستم آموزشی کشور نشان می دهد که اغلب شیوه های یادگیری مبتنی بر تکرار مفاهیم نظری و تئوری هستند، حال آنکه یادگیری واقعی محصول فرایند ترکیب دانش و تجربه است (میرسلیمانی و آرینفر، ۱۳۹۷). متأسفانه یادگیری و کاربرد عملی دانش در مدارس جای خود را به حفظ مطالب نظری، مفاهیم علمی و غیر ملموس داده اند. دانش آموزان بصورت تدریجی طی سال های تدریس با شیوه آموزشی سنتی با حضور در کلاس درس مدرسه، خلاقیت و اشتیاق کشف و بکار بستن علوم خود را از دست می دهند و در ادامه بایست لابلای کتاب های گوناگون کمک درسی و کنکور خلاقیت و تفکر نقادانه خود را به اجبار سیستم آموزشی و شیوه ی سنتی آموزش کنار بگذارند تا در آزمون های فرسایشی به دنبال تقلید و قبول کردن بی چون و چرای مطالب کتاب باشند. قابل ذکر است که از روش ها مهم و موثر یادگیری در گذشته استفاده از بازی های تربیتی مانند بازی های ورزشی می باشد که کودکان با انجام بازی ها و فعالیت های ورزشی دانش زندگی را می آموختند از جمله ایرانیان باستان که از سن ۵ تا ۱۳ سالگی از این روش بهره می بردند (کاشف، ۱۳۹۱، ص ۱۰).

بازی به مجموعه فعالیت های اختیاری که انسان ها به منظور ارضای تمایلات درونی و با شادی و نشاط با هدف سرگرم شدن بصورت فردی و گروهی انجام می دهد در حالی که بازی ورزش انجام اعمال و فعالیت های جسمانی از قبل طراحی شده در قالب چهارچوب قوانین و مقررات خاص متناسب با ویژگی های سنی، جنسی و توانایی استفاده کنندگان آن می باشد. بازی های ورزشی با اهداف تربیتی سعی در تقویت جسمانی و روحانی انسان ها برای انجام زندگی بهتر دارند که در گذشته توسط اقوام مختلف برای تربیت و آموزش کودکان و نوجوانان مورد استفاده آموزشی قرار می گرفته است (شعبانی بهار، ۱۳۹۰، ص ۷-۹). اهمیت بازی های ورزشی سبب شده است در عصر حاضر نیز سیستم های آموزشی سعی در برنلمه ریزی هدفمند برای ترکیب متون درسی با بازی های ورزشی و انتقال مفاهیم علمی به دانش آموزان برای یادگیری متون علمی و رشد جسمانی و ذهنی کودک برای تضمین زندگی بهتر در آینده برای آنان باشند (قاسمی نژاد، ۱۳۹۷، ص ۳۷). اهمیت آموزش از طریق بازی های ورزشی در زندگانی نیاکان ما سبب ایجاد جنبش المپیک با هدف تربیت انسان ها اندیشمند، سالم و صلح جو برای انجام زندگی بهتر شده است که هم اکنون نیز در قالب فلسفه ی المپیزم مورد استفاده ی سیستم های آموزشی می باشد.

المپیزم با ارتباط دوسویه با آموزش و فرهنگ؛ انسان ها را به گونه ای آموزش می دهد که با ارزش هایی مانند صلح جویی، شجاعت، صداقت، تلاش و علم اندوزی بتوانند بصورت علمی دانش های مختلف را جهت دستیابی به تعالی و زندگی سالم در حیطه های مختلف زندگی بصورت کاربردی برای رسیدن به توسعه هماهنگ خود را کسب کنند. به همین دلیل اغلب کشورها فلسفه ی المپیزم را هم راستا با اهداف سیستم آموزش خود می دانند و سعی دارند فلسفه ی المپیزم را در فضای آموزشی خود استفاده کنند تا علاوه بر تربیت دانش آموزان نیرومند و دانا برای آینده بتوانند آنان را مجهز به دانش کاربردی زندگی کنند (خیری و همکاران، ۲۰۱۴، ص ۲۰). از اهداف موجود در المپیزم؛ ساختن دنیایی بهتر و سرشار از صلح از طریق آموزش جوانان فارغ از هر گونه تبعیض بوسیله ی علم و هنر می باشد که بصورت هدفمند و علمی ورزش را همه جا در خدمت رشد و توسعه ی هماهنگ انسان در ابعاد جسمانی و روحی قرار می دهد تا جامعه ای سرشار از صلح و آرامش با حفظ کرامات انسانی را بنا کنند. لذا می توان با فلسفه ویژه ی آموزشی المپیزم از تربیت بدنی و ورزش با تکیه بر بعد آموزش؛ علوم مختلف را در قالب فعالیت ها و بازی های ورزشی به دانش آموزان انتقال داد (Elcombe, 2017, p16-18).

نتایج تحقیق ها حاکی از آن است که آموزش بوسیله ی تربیت بدنی یا استفاده از فعالیت های ورزشی در کنار امر آموزش هر دو باعث ایجاد انگیزه بیشتر در دانش آموزان برای یادگیری مسائل می شوند و در مورد مقایسه ی انگیزه دانش آموزان بین

آموزش سنتی و آموزش بوسیله تربیت بدنی در مبحث ریاضی مشاهده می شود که انگیزه ی دانش آموزان با آموزش تربیت بدنی به اندازه ی قابل توجهی بالاتر می باشد (Vazou, Skrade, ۲۰۱۶, ۹). همچنین استفاده از فعالیت های ورزشی بعنوان یک عامل انگیزشی سبب افزایش یادگیری دروس مختلف مانند ریاضی و مهارت خواندن می شود (Klaveren, De Witte, ۲۰۱۵, ۵۷۷).

روش تربیت بدنی تلفیقی یک فرصت آموزشی ویژه و خاص برای برطرف کردن نقص های شیوه سنتی آموزش با تاکید بر مبانی نظری و تکرار آنها می باشد که با هدف ادغام و تلفیق متفکرانه، هوشمندانه و با برنامه آموزش بوسیله ی تربیت بدنی است که رسیدن به این هدف آموزشی، با حفظ اهداف اصلی دروس تربیت بدنی میسر می گردد.

روش تلفیقی تربیت بدنی نیازمند درک و فهم صحیح دبیران از اهداف و فرآیند تلفیق دارد. فعالیت تلفیق را می توان در سه بخش ۱- تکلیف های جایگزینی برای نمونه قرار گرفت دانش آموزان در جهات مختلف شیمی و تکرار جهات بصورت فرعی به اصلی ۲- تکلیف های تمرینی (عملی) ۳- تکلیف های اکتشافی طبقه بندی کرد. ۱- تکلیف های جایگزینی که درس عادی صرفاً جهت غنی سازی ایجاد حس چالش تکلیف عادی را ورزش درهم می آمیزد. ۲- تکلیف تمرینی دانش آموزان با ترکیب تکلیف عادی درس مربوطه با فعالیت ورزشی به دنبال شناخت بیشتر دانش آموز از حوزه درسی مربوطه می باشد که با حرکات بنیادی در قالب بازی ورزشی ترکیب شده اند برای نمونه از دانش آموزان خواسته می شود استان های مختلف کشور را از گوشه های زمین بازی جمع آوری کنند و نقشه ی شیمی را کامل نمایند. ۳- تکلیف اکتشافی کاملترین شیوه ی اکتشافی می باشد که دانش آموز امکان می دهد ارتباط بین بخش های مختلف درسی را درک کند برای نمونه از دانش آموزان خواسته می شود با استفاده از دانش علوم تجربی مبنی و طراحی و ساخت با وسایل مختلف اقدام به ساخت یک ایده ی تجهیزات ورزشی کنند.

برخی معایب روش تلفیق تربیت بدنی مانند ۱- بی انگیزگی دبیران برای استفاده از این روش ۲- بی اطلاعی از چگونگی استفاده این شیوه که می تواند به دلیل آگاه نبودن با شیوه ی تدریس و محاسن آن مانند افزایش خلاقیت دبیر و دانش آموز، یادگیری سریعتر و ماندگار دانش آموزان باشد (آزمون، ۱۳۸۶، ص ۵۷).

در استفاده از این شیوه آموزشی، دبیران و مربیان تربیت بدنی برای بهره وری و کارایی بیشتر در بحث آموزش بایست دارای فلسفه ی آموزشی و علمی در مورد فعالیت های ورزشی باشند تا با مدیریت صحیح کلاس با منابع محدود به اهداف آموزشی دست یابند (Green, ۱۹۹۸, ۱۳۴). صرف استفاده از فعالیت های ورزشی برای سایر مفاهیم دروس مفید نیست بلکه این موضوع بسیار اهمیت دارد که چگونه طراحی هدفمند متناسب با شرایط محیطی توسط دبیران انجام گردد تا بهترین استفاده از زمان آموزش را ببرند و فعالیت آموزشی به بازی های کودکانه ی بدون هدف تبدیل نگردد که دستیابی به این هدف بایست در سیستم آموزشی دبیران آینده مورد توجه قرار گیرد.

شایان ذکر است اهمیت آموزش توسط تربیت بدنی توسط کمیته ی جهانی المپیک نیز پیش بینی شده است و با بهره گیری از فلسفه المپیزم بعنوان یک روش زندگی همراه با درس هایی که می تواند برای ورزشکاران و هر آن کس که به زندگی فردی و اجتماعی ارزش می نهد آموزنده باشد (دیانال - بیندر، ۱۳۹۵، ص ۴). یکی از اصل های المپیک تربیت نسل های انسان از طریق ورزش است که به سبب تعامل و در هم آمیختگی ورزش با فرهنگ و آموزش سعی دارد انسان را با تفکر تلاش و تعالی ارزش های آموزش با حفاظت از مبانی اخلاقی جسمانی تربیت کند تا تبلور این ارزش ها و آموخته ها در زندگی روزمره نمایان شود. المپیک رویای تحقق این امر از طریق آموزش سراسر انسان ها در کره خاکی بدون تبعیضات نژادی را دنبال می کند (نویادهم و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۱۲-۱۴).

برنامه های آموزشی المپیک از طریق فعالیت بدنی برای تربیت انسان هایی دانا به علوم مختلف با تکیه بر ارزش هایی مانند صلح، تفاهم اجتماعی، احترام به فرهنگ دیگران، حفظ محیط زیست، سلامت و اخلاق جوانمردی تلاش می کنند. با توجه به اهمیت این اهداف آموزشی پیش رو، متولیان آموزشی کشورهای مختلف در مدارس ساختار ذهنی و اجتماعی دانش آموزان با روش تلفیقی تربیت بدنی با ارزش های المپیک دارند (التامی نیا و محمدی عزیز آبادی، ۱۳۹۴، ص ۱۵۰-۱۵۲).

چنین هدف آموزشی سبب شده است که کشورهای پیشرفته از المپیک و فلسفه ی پویای المپیزم در دروس مدرسه ای خود بهره بگیرند که برخی از این کشورها مانند چین، المپیک را بصورت شیوه ای تلفیقی در مدارس خود با سایر دروس در مقاطع مختلف آموزش می دهد، مجارستان با برپایی اردوهای تابستانی، مسابقات المپیکی سعی در آموزش کودکان خود دارند. فنلاندی-ها با تهیه ی فیلم "دست در دست هم" هلندی ها با تاسیس آکادمی المپیک برای دانش آموزان و تهیه ی سرویس حامل آموزش های المپیک برای مدارس ابتدایی و کشور آلمان با ایجاد جنبش "به المپیاد مدرسه پیوندید" سعی در بهره مندی از پتانسیل آموزشی المپیک بصورت تلفیقی در تربیت دانش آموزان خود در سایر دروس مدرسه ای دارند (وندیان کریم و همکاران، ۱۳۹۷، ص ۸۰).

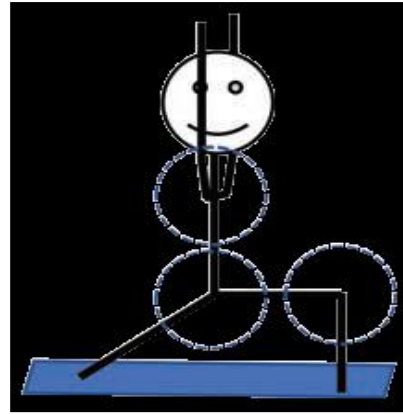
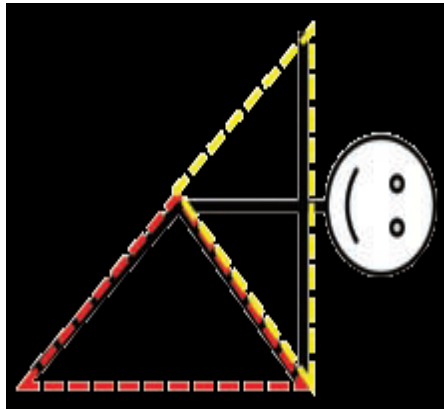
حال آنکه تحقیقات انجام شده در کشورمان حاکی از پایین بودن سطح آگاهی متخصصان و صاحب نظران تربیت بدنی از جنبه های تاریخی و اجتماعی نهضت المپیک می باشد همچنین محتوای کتاب های درسی دانش آموزان در سطح کشور دارای انسجام و پیوستگی خاصی در مورد مبحث تربیت بدنی و المپیک نیستند هر چند بصورت پراکنده از مبانی و اهداف المپیک مطالبی ارائه گردیده است که همین امر سبب شده است از چنین استراتژی آموزشی (تربیت بدنی تلفیقی) ^۱ غافل شوند (فراهانی و زندی، ۱۳۸۷، ص ۹۸-۱۰۰).

از اهداف مهم تربیت بدنی انتقال سواد حرکتی به دانش آموزان می باشد که در قالب الگوهای بنیادی مانند دویدن، راه رفتن، حفظ تعادل، پریدن، گرفتن و پرتاب کردن اشیاء و فاکتورهای آمادگی جسمانی مانند چابکی، سرعت، استقامت و... می باشد که می توان در قالب بازی های ورزشی به دانش آموزان ارائه گردد تا علاوه بر دستیابی به اهداف تربیت بدنی از نقش انگیزشی فعالیت ها و بازی های ورزشی در آموزش سایر دروس با شیوه تربیت بدنی تلفیقی استفاده نمود که در ادامه برخی تمرین ها و فعالیت های ورزشی آموزشی؛ با هدف تقویت فاکتورهای آمادگی جسمانی و انتقال سواد حرکتی به دانش آموزان همراه با آموزش غیر مستقیم دروس علوم پایه ی ریاضی و شیمی ارائه می گردد:

آموزش تربیت بدنی تلفیقی و ریاضی

برخی تحقیق های خارجی از شیوه ی آموزشی تربیت بدنی دبیران بهره گیری از رشته ورزشی مورد آموزش در محیط مدرسه برای آموزش زاویه ها و اشکال هندسی با استفاده از حرکات کششی گزارش شده است که نتیجه ی آموزش مستمر و هدفمند و افزایش خلاقیت دبیران در امر آموزش و استفاده از شیوه تربیت بدنی تلفیقی می باشد در این تحقیق دبیر تربیت بدنی با استفاده از اعضای بدن و نقاط فرضی از قبل تعیین شده سعی در انجام حرکات ورزشی یوگاه و آموزش مفاهیم ریاضی دارد برای نمونه با انجام حرکت کششی و معین ران، مرکز سینه و زانو به معرفی زاویه های مختلف می پردازد یا با شکل دهی به اعضای بدن سعی در معرفی اشکال هندسی مانند مثلث، بیضی، ذوزنقه و... دارند که تصاویر آن در ادامه آورده شده است (COX, ۲۰۱۸، ۴۶-۴۹).

^۱ -integrated physical education

در تربیت بدنی تلفیقی هدف اصلی انتقال سواد حرکتی یا همان الگوهای بنیادین و همچنین تقویت فاکتورهای آمادگی جسمانی مانند چابکی، استقامت، سرعت و... می باشد اما می توان با طراحی خاص تمرین های ورزشی هنگام دستیابی به اهداف مذکور از آن برای آموزش سایر دروس مانند ریاضی و شیمی نیز استفاده نمود. برای نمونه می توان با طرحی نردبان اعداد علاوه بر تقویت توان پرش دانش آموزان مفاهیم ضرب و تقسیم را به دانش آموزان آموزش داد (Wade, ۲۰۱۶, ۲-۵).

دبیر تربیت بدنی با پرداختن به فاکتور آمادگی جسمانی چابکی یا سرعت می تواند علاوه بر پرداختن هدف اصلی درس تربیت بدنی به اهداف آموزشی درس ریاضی پرداخته شود که یکی از هدف های آموزشی ریاضی تشریح چگونگی تولید و ارتباط اشکال هندسی می باشد که می توان با طراحی شکل های هندسی بر روی کاغذ مانند مثلث متساوی الاضلاع، مثلث متساوی الساقین، مربع و دایره با تنظیم مسافت های مشخص متناسب با توانایی جسمانی دانش آموزان از آنها بخواهند اشکال مختلف را در سریعترین زمان ممکن تکمیل کنند.

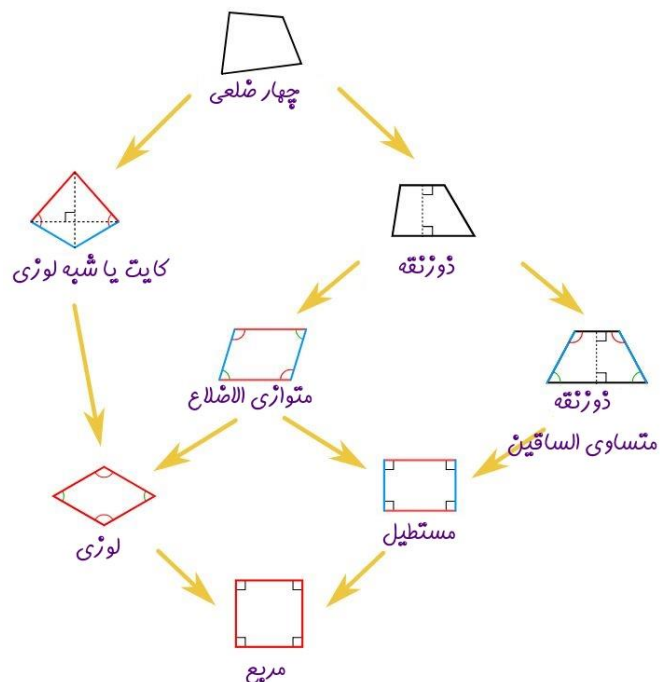
برای نمونه دانش آموزان می توانند با اجرای بازی سرعت و اشکال هندسی به این مفاهیم آشنایی پیدا کنند که دو مثلث متساوی الاضلاع می توان مربع ساخت؛ با دو مثلث متساوی الساقین می توان لوزی؛ با مربع و دو مثلث دوزنقه را ساخت همچنین با طراحی دایره و جایجایی کیسه های شن روی شعاع و قطر دایره مفهوم شعاع و قطر و تناسب اندازه ی این دو مفهوم را در ذهن دانش آموز کاربردی کرد. تربیت بدنی تلفیقی این فرصت را به دانش آموزان می دهد تا با شور و هیجان در فرایند آموزش فعالیت کنند و با کنار هم قرار دادن اشکال هندسی در کمترین زمان ممکن در فاصله ی از قبل تعیین شده با گذر از موانع هر بار با اشتباه در جاگیری به اشتباه خود پی ببرد و به آن بخندد و با خندیدن به اشتباهات خود یاد بگیرند اشکال هندسی چگونه اند و هر کدام ترکیبی از چند شکل هندسی می باشند.

دبیر تربیت بدنی با طراحی درس با شیوه ی آموزشی تربیت بدنی تلفیقی می تواند هنگام تقویت فاکتور آمادگی جسمانی قدرت و تعادل و همچنین سواد حرکتی پرش با رنگ آمیزی حیاط مدرسه و ترسیم نردبان اعداد از دانش آموزان بخواهد که هر بار با بدست آوردن حاصلضرب اعداد ارائه شده توسط دبیر با حل مسئله ی و دست یافتن به پاسخ در نردبان اعداد به خانه ی پاسخ جهش کند که بدین شیوه دانش آموزان بصورت ناخواسته استفاده از اعمال چهارگانه ی ریاضی را فرا می گیرد و با جهش خود قدرت و تعادل و پرش خود را تقویت می نماید البته این نکته ضروری است که چگونگی استفاده از دانش تربیت بدنی در انجام این بازی ضروری است زیرا هر پرشی باعث تقویت قدرت، تعادل و پرش دانش آموز نمی شود مگر اینکه در حیطه توانایی و رشد حرکتی دانش آموزان تعریف شده باشند.

آموزش اشکال هندسی با بازی چابکی

دبیر تربیت بدنی می تواند در بخش تقویت فاکتور آمادگی جسمانی سرعت با بهره گیری از اشکال هندسی برای دانش آموزان ایجاد انگیزه نماید بدین صورت که با ترسیم نقاط مشخص مربوط به شکل هندسی، متناسب با شکل هندسی ترسیم شده از دانش آموزان بخواهد بصورت تیمی با اعلام دبیر شکل هندسی مورد نظر را تکمیل کنند یا در چرخه ی چند ضلعی ها همگون جایجا شود برای نمونه طراحی ایستگاه اشکال هندسی چهار ضلعی با شکل های مختلف هندسی مانند مستطیل، مربع، لوزی و ذوزنقه را تشکیل دهند که این فعالیت ورزشی سبب می شود دانش آموزان بصورت ناخود آگاه در حین بازی با تفاوت های ساختاری، محیطی و مساحتی بین لوزی و مربع یا مستطیل و مربع و... پی ببرند.

اما قابلیت آموزشی شیوه تربیت بدنی تلفیقی به اندازه ی خلاقیت دبیران می توان مفاهیم مختلف علمی و دروس مختلف را پوشش دهد.

نمونه های ذکر شده بیانگر قابلیت آموزش پذیری به شیوه ی تربیت بدنی تلفیقی در حیطه ی علوم پایه مانند ریاضی و شیمی می باشد و البته صدها مفهوم علمی دیگر که با خلاقیت دبیران می تواند در سایر علوم غیر پایه آموزش داده شود برای نمونه وضعیت آب و هوا و نژادها بوسیله رویدادهای ورزشی در حال انجام مانند جام جهانی و استفاده ی شهری یا استانی برای آموزشی علوم جغرافی شهری یا استانی دانش را می توان نام برد (Alberts, ۲۰۱۵). از مزیت های مهم این شیوه ی آموزشی که توسط تحقیقات مورد تایید قرار گرفته است حاکی از آن است که دانش آموزان هنگام آموزش تربیت بدنی تلفیقی با ریاضی، شیمی و سایر علوم احساس خوشایندی دارند و یادگیری مفاهیم علمی را در حین بازی بصورت ناخودآگاه با علاقه و اشتیاق می آموزند و فهمیدن مسائل سخت علوم را بصورت کاربردی در حین بازی فرا می گیرند (Hatch, Smith, ۲۰۰۴, ۵۰).

بحث و نتیجه گیری

در فضای پیوسته در حال تغییر و در عرصه رقابت های بین المللی، نظام های آموزشی و تربیتی عهده دار پیشرفت و توسعه آینده کشور هستند، کسب توفیق در این رسالت خطیر در گرو به کار بستن شیوه های کار آمدی برای آموزش و تربیت اثربخش، در ابعاد مختلف روحی، جسمی، اخلاقی، اجتماعی و نیز پرورش تفکر خلاق در فراگیران است (حاتمی، ۱۳۹۳). درس تربیت بدنی این قابلیت را دارد که مفاهیم علمی و اخلاقی را در قالب بازی های ورزشی از طریق فعالیت جسمانی میسر می کنند که علاوه بر رشد ذهنی و جسمی که هدف اصلی درس تربیت بدنی می باشد بعنوان یک روش تدریس با ارتباط با سایر دروس برای تعلیم موثرتر واقع شود. در برنامه های درسی در هم تنیده که تاکید بر تکرار مبانی نظری توسط دانش آموز در محیط ساکن و ساکت کلاس دارد، روش تدریس تربیت بدنی تلفیقی می تواند کمک موثری برای سایر دروس باشد و با ایجاد روحیه ی پژوهشگر و نقادانه در دانش آموز دروس مربوطه را در محیطی با نشاط بصورت کاربردی به آنان بیاموزد. روش تدریس تلفیق تربیت بدنی بعنوان شیوه ی نوین آموزشی در مدارس و سیستم آموزش و پرورش جهان از اوایل قرن بیستم در مطالعات و منابع آموزشی مطرح شد و با استقبال کشورهای پیشرفته در مقطع ابتدایی بکارگیری می شود. روش تربیت بدنی تلفیقی یک فرصت آموزشی با هدف ادغام و تلفیق متفکرانه و هوشمندانه و با برنامه است که رسیدن به این هدف با حفظ اهداف اصلی درس ها میسر می گردد که نتایج عمده تحقیقات کشورهای مختلف تاثیر مثبت روش آموزش تربیت بدنی تلفیقی را در یادگیری بهتر دانش آموزان گزارش داده اند (مظفری، ۱۳۸۰، ص ۶۵-۶۸).

به کارگیری روش تربیت بدنی تلفیقی، زمینه یادگیری در دروس ادغامی را افزایش می دهد و ارتباط کاربردی دروس مختلف نسبت به یکدیگر را نشان می دهد و در نهایت سبب یادگیری موثرتر و معنی دارتر می شود که به سبب افزایش انگیزش دانش آموزان، ایجاد علاقه، جذابیت می باشد (هاشمی، منصوری، حسن زاده ۱۳۹۶، ص ۱). همین امر سبب شده است حوزه تلفیق دروس با تربیت بدنی تلفیقی به سبب افزایش میزان یادگیری، آموزش جهت مشارکت دانش آموزان در کارهای گروهی و تیمی شود و از طرفی به دانش آموزان یاد می دهد که به درس تربیت بدنی تنها به صورت بازی نگاه نکنند بلکه آن را به عنوان یک روش علمی آموزش قلمداد کنند لذا اهمیت موضع سبب می شود روش آموزشی تربیت بدنی تلفیقی بعنوان یک روش موثر و علمی به معلمان آینده آموخته شود (حاجیلو، امیر تاش، صفانیا، ۱۳۹۵، ص ۳). آموزش هدفمند و مستمر این شیوه ی آموزشی سبب می شود که دبیران مدارس در کلاس های خود با جسارت و خلاقیت بیشتر، با ترکیب تمرینات و مسائل آموزشی سایر دروس به اهداف آموزشی بدنی و درسی دست یابند (Vargas & Flavio Barbosa Moreira, ۲۰۱۴, ۲۰).

ذکر این نکته نیز ضروری است که فقدان دانش در مورد شیوه ی تربیت بدنی تلفیقی برای آموزش علوم پایه و تحقیق در برنامه ریزی آموزشی با کاربرد شیوه ی آموزشی مذکور یک نقص سیستم آموزشی در بهره گیری از روش های نوین آموزشی می باشد. در حالی که آموزش تربیت بدنی تلفیقی بین رشته ای یک هدف مهم سیاسی سیستم های آموزشی شناخته شده است اما ادغام در عمل اجرا نمی شود یا به سختی انجام می شود که از دلایل مهم آن عدم وجود برنامه ی هدفمند و مستمر در آموزش این شیوه ی آموزشی به دبیران در نهادهای مسئول آموزشی دبیران می باشد (Vlček, Svobodová, Resnik, Planinc, ۲۰۱۸).

پیشنهادات:

- ۱- الگوی برداری و برنامه ریزی آموزشی بوسیله ی شیوه ی تربیت بدنی تلفیقی از کشورهای پیشرو
- ۲- برگزاری همایش و فرصت های تحقیقی در حیطه ی تربیت بدنی تلفیقی
- ۳- برگزاری دوره ضمن خدمت شیوه ی آموزشی تربیت بدنی تلفیقی

منابع

- التیامی نیا، رضا؛ محمدی عزیز آبادی، مهدی، (۱۳۹۴)، نقش تبعی و تسریع کننده‌ی ورزش در فراهم کردن شرایط صلح در بین دولت‌ها، فصلنامه تحقیقات سیاسی بین‌المللی، شماره ۲۲، ص ۱۴۹-۱۷۹.
- آزمون جواد، (۱۳۸۶)، "تلفیق درس تربیت بدنی با سایر مواد درسی در مدارس ابتدایی دانش آموزان استثنایی"، تعلیم و تربیت کودکان استثنایی، شماره ۷۳، ص ۵۳-۵۷.
- بحرینی بروجنی، مجید؛ میرشاه جعفری، سید ابراهیم؛ لیاقتدار، محمدجواد (۱۳۹۳). بررسی میزان رعایت اصول علمی تدوین محتوا در درس تفکر و پژوهش پایه ششم ابتدایی. رویکردهای نوین آموزشی، ۹(۲)، ۱-۲۶.
- جعفری علیرضا، (۱۳۹۳)، "تأثیر بازی های آموزشی بر رشد اجتماعی کودکان پیش دبستانی"، فصلنامه روانشناسی تربیتی، شماره ۳۳. ص ۷۱-۸۵.
- حاتمی حجت، (۱۳۹۳)، "مقایسه اثربخشی روشهای تدریس سنتی و تلفیقی تربیت بدنی بر یادگیری درس علوم تجربی و توسعه مهارتهای اجتماعی دانش آموزان پسر مقطع دوم راهنمایی"، رساله دکتری دانشگاه علوم تحقیقات تهران، دانشکده علوم انسانی.
- حاجی رستم‌لو حوریه، امیر تاش علی محمد، صفانیا علی محمد، (۱۳۹۵)، "تأثیر دو روش تدریس سنتی و تلفیقی درس تربیت بدنی بر یادگیری درس ریاضی و مهارت های بنیادی دانش آموزان دختر پایه دوم ابتدایی"، فصلنامه پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، ص ۱-۱۲.
- خیری، محمد؛ گائینی، عباسعلی؛ سیبی، فتح‌الله (۲۰۱۴). راهنمای مدیریت، کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران.
- دیانال - بیندر، (۱۳۹۵)، "درس هایی از المپیک ویژه معلمان تربیت بدنی و مربیان رشته های ورزشی رده های سنی پایه"، تالیف ترجمه ابوالقاسم دباغیان، انتشارات مدرسه.
- زهره وندیان کریم، سجادی سید نصرالله، خسروی زاده اسفندیار، ابراهیمی فرشته، (۱۳۹۷)، "بررسی میزان توجه به ورزش و آموزش المپیک در کتاب های درسی دوره ی ابتدایی مدارس"، نشریه مدیریت ورزشی، ص ۶۵-۸۸.
- شعبانی بهار، غلامرضا (۱۳۹۰). روش تربیت بدنی در مدارس، انتشارات دانشگاه بوعلی سینا، همدان.
- کاشف، میر محمد (۱۳۹۱). تاریخ تربیت بدنی، دانشگاه پیام نور.
- عطاران، محمد (۱۳۸۶). «دانشگاه مجازی: بازخوانی روایت های موجود». فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، شماره ۴۳، ص ۵۳ تا ۷۳.
- فراهانی ابوالفضل، زندی بهمن، (۱۳۸۷)، "مطالعه تطبیقی وضعیت تربیت بدنی آموزش و پرورش در ایران با کشورهای آمریکا و کانادا"، فصلنامه علوم حرکتی و ورزش، ص ۹۷-۱۰۹.

قاسمی نژاد مه پری، (۱۳۹۷)، بازی‌های ورزشی نقش آن در رشد جسمانی و روانی کودکان (راهنمای والدین، معلمان و مربیان تربیت بدنی)، چاپ چهارم، ناشر بامداد کتاب.

متذکر، ایمان؛ عوضدخت، احسان (۱۳۹۴). مروری بر برخی روش‌های نوین آموزش شیمی در دبیرستان. پویش در آموزش علوم پایه، (۱)، ۱۹-۲۲.

مظفری سیدامیراحمد، (۱۳۸۰)، "آموزش دروس در تلفیق با تربیت بدنی و ورزش"، نشریه دانشور پزشکی، شماره ۸، ص ۶۵-۷۰.

میرسلیمانی، محمد حسین؛ آرین فرد، ابراهیم. (۱۳۹۷). شیوه‌ی آموزشی تربیت بدنی تلفیقی مبتنی بر المپیوم. آموزش پژوهی، ۴(۱۵)، ۶۴-۷۹.

نویدادهم مهدی، ریاحی نژاد حسین، رزاقی هادی، شرکایی اردکانی جواد، (۱۳۹۵)، "مجموعه مصوبات آموزش عالی آموزش و پرورش"، ناشر سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

هاشمی سید احمد، منصوره عباس، حسن زاده حسین، (۱۳۹۶)، "تلفیق درس علوم تجربی و ورزش برای افزایش رغبت و ایجاد انگیزه در دانش آموزان"، همایش ملی رویکردهای نوین آموزشی و پژوهشی در تعلیم و تربیت، ص ۱-۸.

Alberts, Heike C. (۲۰۱۵). Using Sports Examples in Geography Courses, Journal of Geography, ۱۱۴:۵, ۲۱۱-۲۱۸, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۰۰۲۲۱۳۴۱,۲۰۱۴,۹۶۴۲۸۸.

Cox, Dannon G. (۲۰۱۸) Yoga's Flexibility in Math, Strategies, ۳۱:۴, ۴۵-۴۹, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۰۸۹۲۴۵۶۲,۲۰۱۸,۱۴۶۷۱۸۴

Elcombe, Tim L. (۲۰۱۷). Sport Philosophy Inquiry in ۳D: A Pragmatic Response to the (Sport) Philosophy Paradox, Sport, Ethics and Philosophy, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۷۵۱۱۳۲۱,۲۰۱۷,۱۳۷۷۷۵۸

Green, Ken. (۱۹۹۸). Philosophies, Ideologies and the Practice of Physical Education, Sport, Education and Society, ۳:۲, ۱۲۵-۱۴۳, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۳۵۷۳۳۲۹۸۰۰۳۰۲۰۱

Hatch, Greg M. Smith, Darla R. (۲۰۰۴) Integrating Physical Education, Math, and Physics, Journal of Physical Education, Recreation & Dance, ۷۵:۱, ۴۲-۵۰, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۰۷۳۰۳۰۸۴,۲۰۰۴,۱۰۶۰۸۵۴

Klaveren, Van. De Witte Kristof, Chris. (۲۰۱۵) Football to improve math and reading performance, Education Economics, ۲۳:۵, ۵۷۷-۵۹۵, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۰۹۶۴۵۲۹۲,۲۰۱۴,۸۲۲۹۳

Vargas Claudio, Pellini. Flavio Barbosa Moreira, Antonio. (۲۰۱۴), *The Epistemological Crisis in Physical Education: Implications for Teaching Work*, *Athens Journal of Sports - Volume 1, Issue 1- Pages ۹-۲۲*.

Vazou, pyridoula. Skrade, Miriam A.B. (۲۰۱۶). Intervention integrating physical activity with math: Math performance, perceived competence, and need satisfaction, *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۶۱۲۱۹۷X.۲۰۱۶,۱۱۶۴۲۲۶.

Vlček, Petr. Svobodová, Hana. Resnik Planinc, Tatjana. (۲۰۱۸). Integrating Physical Education and Geography in elementary education in the Czech Republic and the Republic of Slovenia, *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۰۳۰۵۷۹۲۵,۲۰۱۸,۱۴۶۶۲۶۷.

Wade, Marcia. (۲۰۱۶). Math and Movement: Practical Ways to Incorporate Math Into Physical Education, *Strategies*, ۲۹:۱, ۱۰-۱۵, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۰۸۹۲۴۵۶۲,۲۰۱۵,۱۱۱۱۷۸۸.

Yan, Leiyu. (۲۰۱۹). On the Innovation of Physical Education Model: Based on the View of Ecological Environment, *Ekoloji* ۲۸(۱۰۷): ۳۲۵۵-۳۲۶۱.